

Regionale bijeenkomst 2 maart 2010 in Eindhoven

Inleiding

Deelnemers aan de tweede regionale bijeenkomst voor de Stichting van het Onderwijs verzamelden zich op een toepasselijke locatie: opleidingsrestaurant De Witte Tafel van het roc in Eindhoven. Het doel was in gesprek te gaan met diverse betrokkenen in en rond het onderwijs over de position papers van de Stichting van het Onderwijs. Het resultaat volgens de deelnemers: een inhoudelijk goede bijeenkomst.

Na een kort welkom van Freddy Weima, de voorzitter van de avond, is het woord aan twee oprichters van de Stichting voor een korte introductie.

Walter Dresscher schetst de ontwikkeling van de Stichting van het Onderwijs tot nu toe. Tussen het eerste verzoek om de stichting op te richten in 2007 en de daadwerkelijke oprichting op 22 maart, zijn veel stappen genomen om een platform op te richten waar de gehele onderwijssector is vertegenwoordigd en dat als gesprekspartner van het kabinet kan optreden. Mede-oprichter Martin van Gessel benadrukt het belang van samenhang en openheid tussen de onderwijssectoren. Dit is, naast kwaliteit, het belangrijkste uitgangspunt voor de Stichting.

Naar aanleiding van de introductie zijn er direct vragen over de werkwijze van de Stichting en dan vooral over het betrekken van verschillende partijen in het onderwijsveld, zoals ouders. Het wordt door de oprichters nogmaals benadrukt dat de Stichting van het Onderwijs echt *van* het onderwijs is en dus is gezocht naar een manier om het onderwijsveld te laten spreken. Hierbij is er bewust gekozen om het bestuur klein te houden. De Stichting gaat met zoveel mogelijk partijen in gesprek, maar waakt er wel voor dat de kring niet te groot en ongedefinieerd wordt. Walter Dresscher: 'Persoonlijk ben ik van mening dat wij in het onderwijs in het verleden te veel geredeneerd hebben vanuit belangentegenstellingen. Met deze Stichting gaan we uit van het gezamenlijke belang dat we hebben, namelijk kwalitatief goed onderwijs.'

Drie denktanks zijn samengesteld die elk een algemeen, filosofisch getint thema hebben uitgediept. Dit heeft geleid tot drie position papers over thema's die relevant zijn voor alle onderwijssectoren. In deze bijeenkomst worden de papers besproken en getoetst aan het veld. De thema's worden stuk voor stuk kort geïntroduceerd door Nadir James. Per position paper zijn stellingen geformuleerd die als uitgangspunt dienen voor het gesprek.

Elk talent telt

Het eerste thema 'Elke leerling telt' is gericht op het ontwikkelingspotentieel van alle leerlingen. De stelling 'Een leerling volgt zijn eigen ontwikkeling aan de hand van objectieve criteria' roept direct reacties op. In Engeland kunnen leerlingen op zes niveaus een vak volgen. We moeten ons goed bewust zijn van de nadelen en zo leerpunten uit Engeland meenemen. Docenten geven aan dat persoonlijke begeleiding tijd kost en in hun beleving gaat dit ten koste van de kennisoverdracht. Dit heeft te maken met de vormgeving van het onderwijs. Hierdoor ontstaat de beleving dat men handen tekort komt. Naast objectieve criteria moet er ook ruimte zijn voor algemene ontwikkeling.

De stellingen zijn behoorlijk absoluut geformuleerd, vindt de groep. Met name de stelling 'Het onderwijs past zich aan de leerling aan, niet andersom' behoeft enige nuance. In principe moet er een dynamische interactie zijn tussen het onderwijssysteem en de leerling. Van de Stichting van het Onderwijs wordt verwacht dat zij het onderwijs aanmoedigt om gebruik te maken van doorlopende leerlijnen waarbij leerlingen op verschillende niveau's

examen kunnen afleggen. Er wordt gewaarschuwd te waken voor de kwaliteit van het onderwijs wanneer de examinering wordt aangepast. Om een grotere flexibiliteit in het onderwijssysteem te bewerkstelligen, wordt gepleit voor meer instroommomenten in. Talentontwikkeling op scholen moet gebeuren in de context van de maatschappij. Uiteindelijk moet een onderwijsinstelling zijn leerlingen klaarmaken voor deelname aan de maatschappij: civiel effect. De maatschappelijke opdracht van de school en daarbinnen van de individuele leraren mag meer benadrukt worden binnen het thema 'Elke leerling telt'.

Onderwijs is goed voor ons

Hoe discussieer je over een onderwerp waar iedereen het over eens is? De nadruk ligt op hoe er gesproken wordt over het onderwijs. Waar het onderwijs zelf de neiging heeft om vooral goed nieuws te brengen, is de berichtgeving vanuit de media juist overwegend negatief. Discussie ontstaat over de problematiek van de zogenaamde witte en zwarte scholen. Diverse gemeenten besteden aandacht hieraan omdat het voor leerlingen belangrijk is te leren omgaan met verschillen. Is het aan de stichting om hiervoor randvoorwaarden en oplossingen te geven? Tegenargument is dat een zwarte school niet per definitie een slechte school is en in hoeverre je dus kan spreken over problematiek.

Men is het er over eens dat het onderwijs het gesprek over investeringen en bezuinigingen moet aangaan. De Stichting van het Onderwijs moet de provinciale politiek in krimpregio's wakker schudden. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor het omgaan met grote besturen als werkgevers. Deze grote werkgevers hebben lokaal een (te) forse invloed op de onderwijsarbeidsmarkt.

De negatieve berichtgeving over het onderwijs is herkenbaar voor de aanwezigen. Zowel docenten als scholen doen weinig aan PR, waardoor goede, succesvolle projecten te weinig aandacht krijgen. Veel van de problematiek omtrent jongeren in de maatschappij wordt, niet altijd terecht, naar de scholen toegeschoven. Er wordt geconcludeerd dat het onderwijs lijdt aan twee kwalen: zelf-inferiorisatie en zelf-referentie. Dit leidt tot isolatie van de sector en dit is het grootste gevaar voor kwaliteit. De Stichting moet het delen van kennis in het onderwijs bevorderen. Hier liggen veel kansen. Een voorbeeld is het vertalen van recent hersenonderzoek naar de didactiek die op scholen wordt toegepast.

Onderwijs verdient een eigen organisatiecultuur

De eigen organisatiecultuur van het onderwijs, het derde thema, moet worden vormgegeven ten behoeve van de leerling. Die is altijd het belangrijkste in het onderwijs. Hierbij is flexibiliteit met ruimte voor pieken en dalen in de ontwikkeling belangrijk. Hoe organiseer je dat ouders meedenken terwijl besturen vaak proberen om ouders erbuiten te houden? Het is belangrijk om uniek partnerschap te hebben met leerling *en* ouder. Het partnerschap met ouders moet inderdaad verder gaan dan oudergeleding in de MR. Hierbij wordt duidelijk dat een bedrijfsmatige blik tekort doet aan het onderwijs. Het gaat om meer dan het aanbieden van een product of dienstverlening.

De kern is het leerproces. De school moet een organisatie zijn waar iedereen leert: zowel de leerlingen als het onderwijspersoneel. Leraren brengen hierbij het verborgen curriculum naar voren dat leren leuk is. Leraren dragen dit uit door professionals te zijn en zichzelf ook te zien als professional. Hiervoor hebben zij meer zeggenschap nodig, zodat zij de ruimte hebben om hun grote verantwoording te volbrengen.

De Stichting van het Onderwijs na vier jaar

Dat de gekozen thema's daadwerkelijk weergeven wat er speelt in het onderwijsveld, blijkt uit de criteria die genoemd worden voor het succes van de Stichting van het Onderwijs. Er worden ideaalbeelden geschetst voor over drie tot vier jaar.

- Een bijdrage aan inhoudelijke discussie in perspectief voor de toekomst.
- Er is rust om aan zaken te werken, waaronder de goede ideeën die er al zijn.
- Goed werkgeverschap in de onderwijssector.
- In de onderwijssector heerst een wij-gevoel, het Nederlandse onderwijs presenteert zich als eenheid.
- Binnen het onderwijsveld is partnerschap tussen de maatschappij en de politiek.
- De Stichting van het Onderwijs heeft een enorme bijdrage geleverd aan het zelfbewustzijn en de eigenwaarde van het onderwijs.
- Het negatieve imago is doorbroken, een positief imago is opgebouwd.
- Iedereen weet wie de Stichting is en deze wordt gedragen en serieus genomen door de hele maatschappij.